Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment



Helmi-elinympäristö-ohjelma

- Helmi-elinympäristöohjelma 2021-2030 vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Samalla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista.

- Helmi-ohjelmassa tartumme Suomen luonnon köyhtymisen suurimpaan suoraan syyhyn: elinympäristöjen vähenemiseen ja laadun heikkenemiseen.

- Ohjelman toimet auttavat satoja uhanalaisia lajeja sekä suurta osaa maamme uhanalaisista luontotyypeistä.

- Toimenpiteet ovat ennen kaikkea konkreettista työtä elinympäristöjen suojelemiseksi, kunnostamiseksi ja hoitamiseksi.

- Ohjelman toteutus perustuu Valtioneuvoston periaatepäätökseen YM/2021/28.



Riekko

Vaikuttavia aktiivisia tekoja

1



Soiden suojelu

2



Soiden ennallistaminen

3



Lintuvesien ja kosteikkojen kunnostus

4



Perinne-biotooppien hoito

5



Metsäisten elinympäristöjen hoito

6

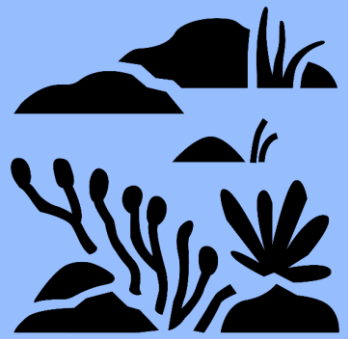

Vesi- ja rantaluonnon kunnostus

Helmi-ohjelmassa on 40 toimenpidettä eri elinympäristöjen ennallistamisen, hoidon ja suojelun vauhdittamiseksi.



Ruovikon niitto, Stensböle Porvoo,

Vuoden 2023 loppuun mennessä ohjelman kokonaistavoitteista on saavutettu yli neljännes

Tämä tarkoittaa mm. yli:

- 6 tunnistettua Helmi-keskittymää (kokonaistavoite ohjelmakaudella 2030 saakka 50 kpl). Helmi-keskittymät ovat laaja-alaisia elinympäristöjen keskittymiä, joille kohdennetaan hoito- ja kunnostustoimenpiteitä
- 22 000 hehtaaria suojeltuja soita (kokonaistavoite 60 000 ha)
- 13 600 hehtaaria ennallistettuja soita luonnonsuojelualueilla (kokonaistavoite 30 000 ha)
- 50 kunnostettua arvokkainta lintuvesikohdetta (kokonaistavoite 200 kohdetta)
- 70 kohteella arvokkaalla lintuvesikohteella ja kosteikolla aloitettuja vieraslajien minkin ja supikoiran pyyntejä (kokonaistavoite 70 kohdetta)
- 600 hoidettua metsäistä elinympäristöä suojelualueiden metsissä (kokonaistavoite 800 kohdetta).
- 15 kunnostettua fladaa ja kluuvia (kokonaistavoite 80 kpl) ja 60 kunnostettua lähdettä (kokonaistavoite 1050 kpl) suojelualueilla ja niiden ulkopuolella

Helmi-ohjelman soiden vapaaehtoisen suojelun, soiden ennallistamisen (hehtaaria) sekä arvokkaiden lantavesien kunnostusten (kpl) toteumat vuosina2020-2023

Ohjelman tavoite	Tavoite 2030	2020	2021	2022	2023 (arvio)	Toimenpiteen kokonaistavoitteesta saavutettu (%) vuoden 2023 lopussa (arvio)
Soiden vapaaehtoinen suojelu	60 000 ha	5578	6079	5538	*5000*	*37 %*
Soiden ennallistaminen valtion ja yksityisillä luonnonsuojelualueilla	30 000 ha	1520	3115	5188	*3800*	*45,4 %*
Kunnostetaan SPA*-alueita ja muita suojelualueverkoston arvokkaita lintuvesikohteita	200 kpl	1	3	20	*25*	*24,5 %*

* SPA-alue = lintudirektiivin mukaiset erityiset suojelualueet, jotka ovat osa Natura 2000 -verkostoa.

Helmi-ohjelman YM:n hallinnonalan budjetti koostuu useamman momentin rahoista

- TAE24: yhteensä vähintään 23,3M€: Mom. 21: 12,8 M€ (ELY-keskukset, SYKE, YM), Mom. 52: 4M€ (Luontopalvelut), Mom. 63: 6,5M€ (soidensuojelun korvaukset)

- Lisärahoituksen + 4 M€ myötä Helmi-työtä voidaan Luontopalveluissa jatkaa, mutta periaatepäätöksen tahdissa ei pysytä. (vuosikustannus 10-15 M€). Lisäksi LP kohdentaa omaa rahoitustaan 1,2M€ ja tavoite on, että kohdennetun rahoituksen määrä nousee tulevina vuosina tuottavuustyön myötä.

- Helmin rahoitus tuli etupainotteisesti 2020-2021, jolloin ohjelmaa vasta suunniteltiin -> vanhenevia rahoja momentilla 21 vuosina 2022 ja 2023. Vuodesta 2024 alkaen siirtyvät summat huomattavasti pienempiä.



Rahoitus Helmi-elinympäristöohjelmaan, M€

Momentti	2020	2021	2022	2023	TAE2024
35.10.21 Eräät luonnonsuojelun menot	20	2	23,3	9	12,8
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot	12	10	7,5	5	6,5
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	10	14,5	13	3	4
Yht. (M€)	**42**	**52,5**	**43,8**	**17**	**23,3**

Kunta- ja Järjestö-Helmi – hankkeet laajentavat Helmi-ohjelman toimijajoukkoa

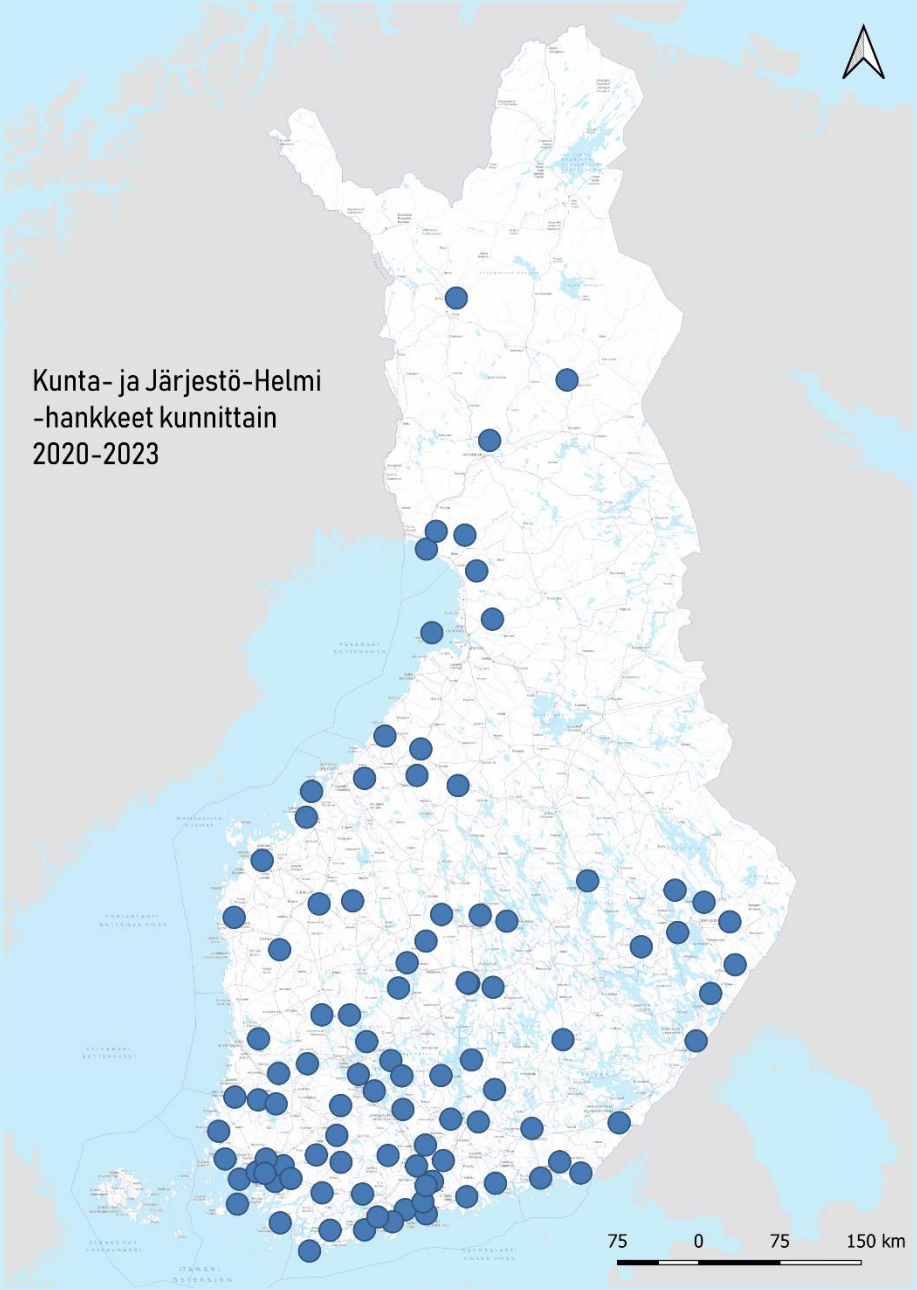

Vuosina 2020-2022 Kunta- ja Järjestö-Helmi –avustushaussa rahoitetut hankkeet.

- Kunnille ja järjestöille suunnatulla avustushaulla tavoitellaan toimijajoukon laajentamista ja Helmi-ohjelman vaikuttavuuden kasvattamista.
- Avustuksen tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden tilan parantamisen ohella edistää ekosysteemipalveluja, vesiensuojelua sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista.
- Kunta- ja Järjestö-Helmi –avustushaun kautta on rahoitettu vuosina 2020-2022 yhteensä 144 kuntien ja järjestöjen hanketta, 79 kunnassa.
- **Vuoden 2024 aikana avataan seuraava Kunta- ja Järjestö-Helmi – avustushaku**, jota kohdennetaan mm. Helmi-keskittymien kunnostustoimien täydentämiseen.

Yksityisen rahoituksen lisääminen ennallistamisessa ja luonnonhoidossa

- Kartoitetaan mahdollisuuksia yksityisen rahoitukseen suuntaamiseen ennallistamiseen ja luonnonhoitoon (ns. “Yritys-Helmi”)
- EU:n valtiontukisääntely tuo haasteita ja tarpeita yhteensovittaa valtion rooli yksityisen rahoituksen ohjaamisessa
  - Ensisijaisen tärkeää huomioida toimenpiteiden priorisointi vaikuttavuuden ja toimenpiteiden kiireellisyyden näkökulmasta.
  - Otetaan huomioon tulevisssa säädösvalmisteluissa (mm. luonnonsuojelulain avustusasetus- ja tukiasetusten päivitys)

